

MEEDE 1.2.

Turismiettevõtluse arendamine

1. Meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus

Enamus TASI piirkonna omavalitsustest on olukorras, kus rahvaarv väheneb ja vananeb ning surve tööelisele elanikkonnale kasvab. Kohapealseid kõrge lisandväärtusega ettevõtteid on vähe, millest tulenevalt on ka hästiasustatud töökohtade pakkumine väike. Samas on piirkonnal potentsiaali ettevõtluse arendamisel, eelkõige kohaliku ressursi kasutamisel ning turismis, mille võimalused pole tänaseks piisavalt hästi äriselt rakendatud. Vastavate väljakutsete leevendamise ning tasakaalustatud arengu tagamise puhul on vajalik turismiettevõtluse areng lähtuvalt olemasolevast potentsiaalist ning väliskeskkonna võimalustest.

2. Meetme eesmärk

TASI piirkonnas on nutikas ja spetsialiseerunud ettevõtlus.

3. Toetatavad tegevused

- 1) Piirkondlikku eripära rõhutava turismiettevõtluse arendamine: kohalike turismitoodete ja teenuste arendamine, sh majutus, toitlustus, aktiivse puhkuse teenused jms.
- 2) Ligipääsude, ühenduste jm toetava turismitaristu rajamine ning avalikus kasutuses olevate turismiobjektide arendamine.

4. Abikõlblikud kulud

- Turismitoodete ja -teenuste arendamiseks vajalikud investeeringu ehitistesse, taristusse, sisustusse, seadmetesse, vahenditesse ja inventari (sealhulgas patendi, litsentsi, autoriõiguse ja kaubamärgi omandamine).
- Investeeringuprojektiga otseselt seotud nn toetatavate pehmete tegevuste teostamine (koolitused, turundustegevused, uuringud jms). Nn pehmed tegevused on võimalikud ainult ühis- ja teadmussiirde projektide korral.
- Ehitise ehitamise ja parendamise kulude ning taristuinvesteeringute osaks võivad olla ka kavandatava ehitise projekteerimistööd, omanikujärelevalve ja muinsuskaitse järelevalve tegemise kulud.
- Projektijuhtimise kulud (ainult ühis- ja teadmussiirde projektide korral, v.a KOV).

Toetust saavad projektid peavad olema jätkusuutlikud, nn poolikuid projekte, st selliseid projekte, mis pärast elluviimist jäävad ootama järgmise etapi rahastamist, ei toetata.

Investeeringud tuleb teostada TASI piirkonnas.

5. Mitteabikõlblikud kulud

- Investeeringuga otseselt mitteseotud pehmed tegevused (üldharivad koolitused jms).
- Kõik muud Leader-meetme poolt välistatud mitteabikõlblikud tegevused ja kulud.

6. Toetuse saajad

- Mikroettevõtted (osaühingud, aktsiaseltsid, täisühingud, usaldusühingud, tulundusühistud, füüsilisest isikust ettevõtjad).
- Kolmanda sektori organisatsioonid (MTÜd, SAd).
- Kohalikud omavalitsused (ainult tegevus 2 lõikes).

7. Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh dokumendid, mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel)

Projektitoetuse taotleja täidab PRIA e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- ehitise puhul kavandatava ehitise **maksumuse eelarve** vastavalt Leader-määruse § 19 lõike 9 punkt 5 nõuetele;
- ehitise puhul **väljavõtte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga** juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;
- äriühingu puhul kinnitatud **majandusaasta aruanne**, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud, juhul kui taotlejal on kohustus esitada äriregistrile majandusaasta aruanne ja see ei ole kättesaadav äriregistrist;
- kui tegemist on ühisprojektiga, esitab taotleja **ühisprojekti tegevuskava**;
- **projekti juhi elulookirjeldus**, kui taotletakse toetust projekti juhtimise kulude kohta;
- **ärakiri dokumendist**, mis tõendab, et kavandatav ehitis, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks (ettevõtjal kolmeks) aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Uue hoone püstitamise korral peab kavandatava hoone alune maa olema projektitoetuse taotleja omandis või peab sellele maale olema projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus.

Projektitoetuse taotleja täidab TASi e-keskkonnas projektikirjelduse vormi ning esitab sama keskkonna kaudu TASile järgmised dokumendid:

- **volitus**, kui projekti juht on volitatud esindaja;
- **hinnapakkumused**;
- **ehitusloa või ehitusteatise ärakiri**, kui vastava loa või teatise saamine on ehitusseadustiku kohaselt nõutav;
- kui investering tehakse taotlejale mittekuuluval maa-alal, siis **ärakiri dokumendist**, mis tõendab, et **taotlejal on õigus tehtavat investeringut kasutada antud maa-alal vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest**;
- mitte varasema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu esimese kuupäeva seisuga **MTÜ liikmete nimekiri**, v.a usulised ühendused; SA esitab **asutajate ja nõukogu liikmete nimekirja***;
- **eelmise majandusaasta tulude jaotus** (v.a KOV), millest nähtub avaliku sektori (riigi, kohaliku omavalitsuse või nende ühenduse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku) toetuse osakaal*;
- **äriplaan** (äriplaani ei ole vaja esitada KOVil ning mittetulundusühendustel juhul, kui tegemist on infrastruktuuri investeringuga meetme 1.2 tegevus 2 raames);
- teadmussiirde puhul **planeeritavate teadmussiirde tegevuste programm**.

Teadmussiirde puhul peab taotleja taotluses ära põhjendama TASI tegevuspiirkonnale koolitus- ja teavitustegevusest saadava kasu ning tegevuspiirkonna vajaduse nimetatud koolituse osas, kirjeldama osalejate valiku printsiibid ning esitama planeeritavate teadmussiirde tegevuste programmi.

Muud nõuded projektitoetuse taotlejatele tulenevad TASI töökorrast „Leader-meetme raames antava projektitoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise kord“ ja Leader-määrusest.

*Antud dokumentide esitamine on vajalik, et selgitada välja, kas taotleja on hankija riigihangete seaduse (RHSi) mõistes. RHS §5 lg 1 kohaselt peab hanke korda järgima:

1. MTÜ, mille liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
2. SA, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik või mille nõukogu liikmetest rohkem kui pool on KOV, KOVi asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik ning riik või riigiasutus;
3. RHS §5 lg 2 kohaselt peab hanke korda järgima juriidiline isik, keda põhiliselt rahastatakse avalikust sektorist.

8. Toetuse maksimaalne suurus ja määr

Maksimaalne toetussumma on 70 000 eurot, minimaalne toetussumma 2500 eurot.

Toetuse maksimaalne määr: kuni 50% toetatava tegevuse 1 puhul; kuni 80% toetatava tegevuse 2 puhul, kui taotlejaks on kolmanda sektori organisatsioon või kohalik omavalitsus, välja arvatud allpool toodud juhtudel:

- teadmussiirde projekti elluviimiseks antakse toetust kuni 90% toetatava tegevuse abikõlblikest kuludest;
- uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks antakse projektitoetust kuni 90% abikõlblikest kuludest;
- mootorsõiduki, maastikusõiduki ja veesõiduki ostmiseks ja liisimiseks projektitoetuse taotlemise korral antakse toetust kuni 30% investeringuobjekti abikõlblikest kuludest.

9. Viide sihtvaldkonnale

Sihtvaldkond 6A: tegevusvaldkondade mitmekesistamise, väikettevõtete loomise ja arendamise ning töökohtade loomise hõlbustamine.

Sihtvaldkond 1A: innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades.

10. Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed

Mõjuindikaatorid: Toetatud ettevõtete käibe muutus (tegevus 1 puhul).

- Eesmärk iga ettevõtte puhul: käibe kasv vähemalt 20% kahe aasta jooksul alates projekti lõpetamisest.
- Allikas: toetatud ettevõtete majandusaasta aruanded (2 korda perioodi jooksul).

Piirkonna külastatavuse muutus (tegevus 2 puhul).

- Eesmärk kokku: piirkonna külastatavuse kasv võrreldes baasaastaga vähemalt 5% aastas.
- Allikas: mobiilpositsioneerimise uuringud (baasaasta 2015. a; mõjuuuringud 2018. a, 2020. a).

Tulemusindikaator: Loodud töökohtade arv.

- Eesmärk strateegiaperioodiks kokku: 35 uut töökohta turismisektoris.
- Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

Väljundindikaator: Uute/parendatud turismitoodete/teenuste arv.

- Eesmärk strateegiaperioodiks kokku: kokku 50 uut/parendatud toodet/teenust.
- Allikas: projektitaotlused (iga-aastaselt); rahastatud projektide mõju uuring (2 korda perioodi jooksul).

11. Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid

1) Meetmespetsiifilised hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 40%), sh:

- 1.1. Projekti panus strateegia meetmespetsiifilise eesmärgi täitmisele (10%)
- 1.2. Projekti mõju meetme indikaatorite täitmisele (30%)

2) Universaalsed hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 60%), sh:

- 2.1. Projekti ja eelarve põhjendatus (20%)
- 2.2. Projekti tulemuslikkus ja elujõulisus (10%)
- 2.3. Taotleja suutlikkus projekti teostamisel (10%)
- 2.4. Projekti vastavus TASi läbivale printsiibile - uute ja innovatiivsete toodete arendamine (20%)